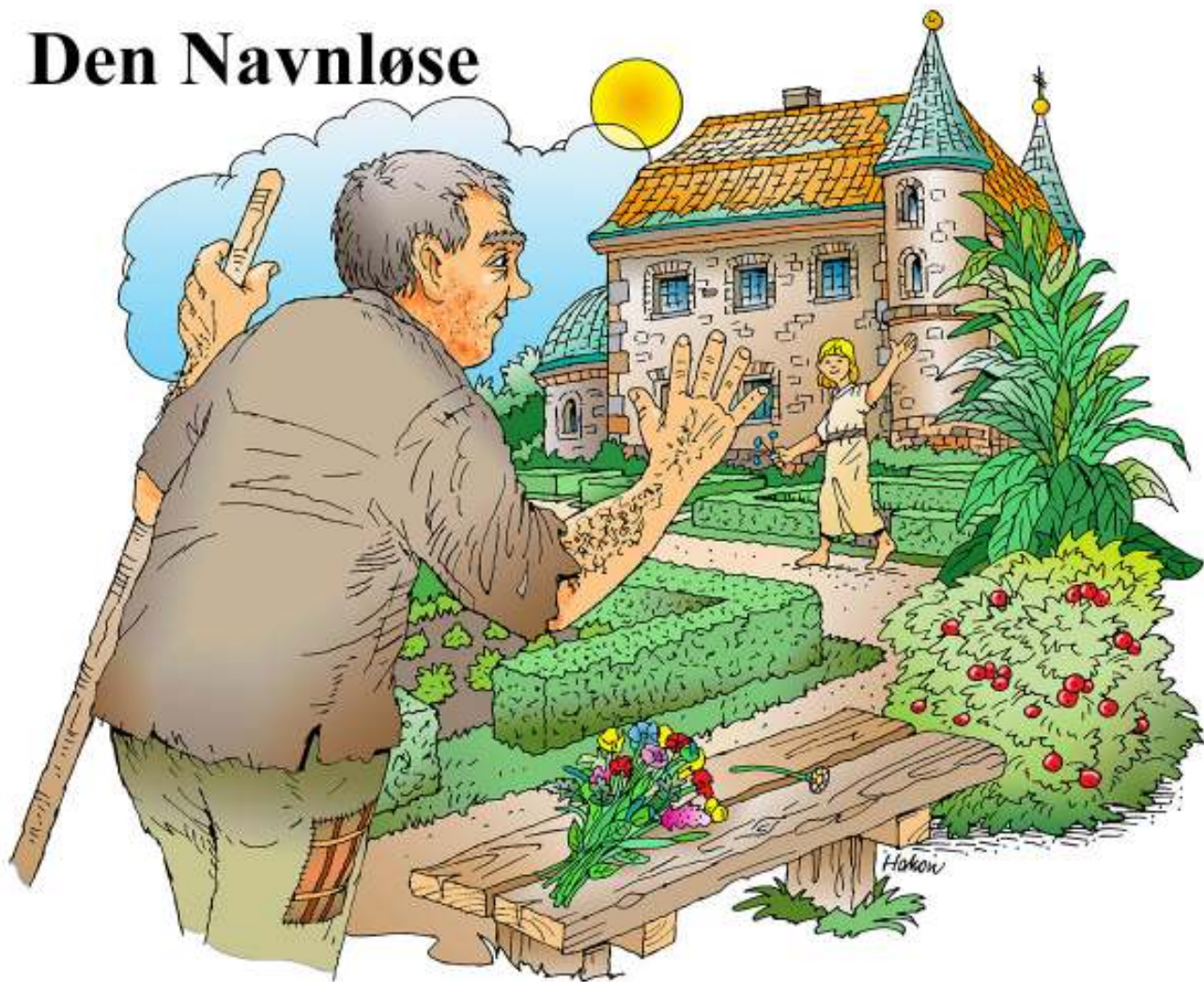

Den Navnløse

En fortælling fra middelalderen

Novelle af Gert Grube

Han vidste ikke, hvor han skulle gøre af sig selv. I mange år havde han vandret fra by til by, men næppe var han ankommet til en by, før folk begyndte at råbe efter ham og gøre nar ad ham.

Manden blev kaldt den navnløse. Ingen vidste, hvor han kom fra. Han kunne svagt huske et barndomshjem, som lå i en dal. Men han kunne også huske et børnehjem, hvor han havde haft det forfærdeligt. En dag flygtede han. Siden havde han flakket om. En gang imellem var han taget langt væk, men var som trækfuglene vendt tilbage til hjemegnen og drillerierne.

Øjnene var varme og venlige, men de store hænder og fødder og den krumme nakke gjorde folk usikre, og det førte til hårde bemærkninger. Man havde fortalt ham, at han led af en sygdom, der blev kaldt kæmpevækst.

Af og til gik han ind på gårdene for at søge arbejde, men gang på gang oplevede han den samme undskyldende replik: "Nej, vi mangler desværre ikke arbejdskraft her." Han kunne se i deres ansigter, at de ikke ville være ham bekendt.

Nu gik han igen på landevejen - ensom, sulten og trist. Var der da ingen, som kunne bruge ham? Han hadede sin krop og alle de ulykker, den havde forvoldt. Der var kun bristede håb i hans liv.

Ganske få havde vist ham venlighed og budt ham indenfor til lidt mad, ellers havde han klaret sig selv. Nogle gange blev han fristet til at gå ind i fremmede folks haver for at få sig lidt grønsager og æbler til at stille sin sult, men flere gange var han blevet taget på fersk gerning. En enkelt gang havde en flok unge mænd givet ham så mange bank, at han længe lå og klagede sig bag en busk. En venligsindet mand havde fundet ham, hjulpet ham og givet ham mad og logi for et par dage. Manden havde sagt, at han skulle finde et kloster, for måske ville han der få sit selvværd tilbage og måske også et hjem.

* * *

En aften bankede han træet og modløs på en klosterport. Et lys var tændt udenfor. Han håbede, det betød, at han var velkommen. Døren blev langsomt åbnet.

"Guds fred og god aften," lød det fra en manden i portåbningen. Ordene varmede og gav ham mod. Aldrig før havde nogen ønsket ham Guds fred. Kunne et misfoster som han virkelig få fred?

Han blev inviteret indenfor, og en munk anviste ham en celle i en sidebygning. Rummet var sparsomt udstyret. En seng, et bord, et billede på væggen, et tællelys og en åben bibel på bordet. Han kunne ikke læse, så hans øjne gled hen mod vinduet. Udenfor kunne han hen over klostrets mure se et smukt landskab. Men han ville ikke vise sig derude mere, for næsten alle havde skubbet til ham, så han var havnet her. Han vidste også, at han intet navn havde. Han havde fået øgenavne nok, men dem ønskede han ikke at bruge.

Pludselig dukkede en munk op i cellen. "Der er dækket op i klosterstuen, så kom endelig og få et måltid mad," sagde han.

Den navnløse lod sig let overtale, men inden han fulgte efter munken, udbrød han:

"Lige et øjeblik. Vil du være så venlig at læse teksten, der er streget under oppe i højre hjørne i den store bog dér på bordet?"

"Jo," svarede munken, "det kan jeg nok lige få tid til. Her står: 'Frygt ikke, jeg har genløst dig, jeg kalder dig ved navn. Du er min.'" Det forløste noget i den navnløse. Der var én, som ville kalde ham ved navn og ville tage sig af ham. Men hvilket navn, mon han brugte? Det spekulerede han på, da de sammen gik ind i klosterstuen.

Det duftede herligt fra maden på det veldækkede bord. Han satte sig forsigtigt og så sig omkring. En leder gjorde tegn til bordbøn. Den navnløse syntes ikke, han kunne folde sine store hænder, men prøvede alligevel.

Under måltidet blev der ikke vekslet mange ord. De fleste munke var blot optaget af at indtage deres måltid, men enkelte lod dog et ord falde. "Hvad hedder du så?" spurgte den nærmeste bordfælle.

"Jeg har intet navn," svarede han og fortalte så hele historien om børnehjemmet og den omflakkende tilværelse, han havde ført, før han var havnet her.

"Vi må se at finde et navn til dig," svarede munken.

Efter det gode måltid gik den navnløse tilbage til klostercellen. Han ville lige hvile sig og nyde, at der ikke var onde tunger i hans nærhed. Der var virkelig fredeligt her.

* * *

Han kastede endnu engang blikket rundt i den lille celle og standsede ved billedet af en mand med tornekrone på. Hele hovedbunden var fyldt med sår fra de meget lange torne. Man kunne se blodet pible fra hvert eneste sår. Hvad skulle det betyde? Manden lignede også en konge.

Den navnløse følte sig pludselig trang til at bede. "Du tornekroneemand, hjælp mig, udfri mig og forløs mig fra alle mine tunge tanker." Mere fik han ikke sagt, for i det samme trådte klosterlederen ind for at fortælle om livet i klosteret.

"Jeg tror, du skal passe klosterhaven med alle dens lægeurter, frugter og grønsager. Det må være noget for dig," sagde han til sidst. Den navnløse nikkede, og en enkelt tåre sås i de milde øjne. Han var så taknemmelig over, at nogen kunne bruge ham.

"Hvem er manden på billedet?" spurgte han hurtigt, "og hvad står der på sedlen under billedet?"

"Der står: 'Her er han, som bar en tornekrans for dig, her er han, som vil være din konge evindeligt' - og så fortalte lederen om Menneskesønnen, der måtte så meget igennem for at genoprette forbindelsen mellem Gud og mennesker. "Hans navn er Jesus."

Den navnløse lyttede intenst, for her var der tale om en mand, som havde lidt endnu mere end ham selv. Og så havde han et navn. Nu ville han fremsige det navn, når han skulle bede, for det gjorde man ofte her på klostret.

"Ja," fortsatte klosterlederen, "vi må have fundet et navn til dig. Du kan jo ikke gå rundt her uden navn. Vi får se, hvad vi kan finde på."

* * *

Om eftermiddagen gik den navnløse ud i urtehaven og forsøgte, så godt han kunne, at fjerne ukrudt fra bedene og stierne. Pludselig så han en yndig blomst midt på stien. En lille hvid blomst med en gul plet i midten. Dens blade strålede til alle sider og syntes at berette om glæde og fred.

Skulle han fjerne den? Nej, den var for smuk til bare at fjerne med et hakkejern. Han tog den op i sin hånd og satte sig på en bænk og beundrede den, mens han lod sig gennemvarme af solen.

Han kunne lige skimte sit eget cellevindue midt i sollysets skær. Han studerede nøje klosterhaven, hvor rosernes røde farve passede til de rødbrune klostermure. Alt var så trygt.

Ovre i et hjørne af haven gik en pige og plukkede blomster. Hun havde åbenbart fået lov til at gå rundt i haven. Til sidst havde hun samlet en smuk buket og skulle passere den navnløse for at komme videre. Han tog en hurtig beslutning. Hun skulle have den lille hvide blomst til sin buket. Han rejste sig hurtigt op fra bænken.

"Her," sagde han lidt forlegen og rakte blomsten mod pigen. Den blev næsten helt væk i den store hånd. "Den vil lyse op i buketten," udbrød han glædesstrålende.

"Tak," udbrød pigen, "men dens stilk er nu alt for kort. Så behold den blot. Den hedder i øvrigt tusindfryd, og det navn passer jo lige til dig, for dine øjne smiler."

Tilbage stod den navnløse og kiggede på blomsten. Det navn passede godt. Blomstens små, hvide blade strålede til alle sider, og i midten var der en lille gul sol.

Pludselig opdagede han, at to små pighænder lagde sig om hans store hånd med blomsten, mens hun bad en lille bøn for ham. Det kom helt bag på den navnløse.

Var der virkelig nogen, som havde overskud til at bede for ham? Det berørte ham dybt. Han sagde tak for bønnen og bevægede sig mod klosteret, men han blev overhalet af pigen, som standsede op og sendte ham et varmt smil.

"Du skal have buketten, du fortjener det." Manden kiggede ind i et par varme og kloge øjne.

Nu stod han med en buket i den ene hånd og sin tusindfryd i den anden. Hans øjne blev våde. Han takkede med et glimt i øjet, mens en tåre bevægede sig ned ad kinden. Pigen gav ham et lille klem i armen og sagde farvel.

Han følte sig på én gang varm og glad. Det her var noget andet end livet på landevejen, hvor han kun mødte hån og spot. Rørt til tårer gik han hen imod sin klostercelle, mens han pressede øjnene sammen for at hindre tårernes frie løb. En stærk lykkefølelse forplantede sig til hele kroppen.

I sin celle satte han den lille blomst i det ene hjørne af billedet med tornekroneemanden.

"Du er den sande tusindfryd," sagde han, "for med dit blod har du rensset mig for alle uhyggelige og plagsomme tanker. Nu behøver jeg ikke mere at tænke på alle mine plageånder, nu er du min fredsfyrste."

Han forstod også, at kongebloodet fra manden ville være i stand til at hindre nye ødelæggende tanker i at erobre hans sind, så nu ville han lade den sårede konges glæde og fred erstatte al unødvendig tankegods i sit indre.

Han bad en bøn, mens han kiggede på både blomst og billede.

"Jesus, jeg takker dig, fordi du med dine tusinde af plager har friet mig fra angst og nød. Tak, at du som en tusindfryd sender tusinde af velsignelser til mig på dette sted."

En klosterbror nærmede sig: "Du må have dig et navn nu. Vi kan ikke blive ved med at sige: 'Du der!'"

Problemet blev forelagt på munkenes ugentlige møde, som skulle holdes samme dag. Alle bidrog de med et navn, men ingen af dem faldt i den navnløses smag. "Kan man hedde Tusindfryd?" sagde han pludselig, "for en pige fra klosterhaven sagde, at jeg passede til det navn."

"Udmærket idé," sagde flere af munkene. "Du har siden din ankomst været både til glæde og opmuntring for os andre - og dine milde øjne er faktisk begyndt at stråle af en stille fryd. Men her på klosteret har munkenes navne kun én stavelse, f.eks. Broder Knud, broder Ib, broder Hans, broder Jørn, osv., så det går ikke an med tre stavelser, men du kan få den sidste, så du kommer til at hedde broder Fryd."

Den navnløse havde nu fået et rigtigt navn, som han følte sig både taknemlig og bæret over.

Broder Fryd

